

ΥΨΟΜΝΗΜΑ

Εἰς τὰς Ἀριστέλους Κατηγορίας.

Τὼ μέλλοντι συγγραμμάτων Φιλοσόφων βάθεισιν ἰμβατῶσιν, ἔργον ἔστιν εἰδεῖναι τίς ποτ' ἴω οὐ τὸ σύγγραμμα εἰς ἀνάπτυξιν προχειρίζεται, ὅθεν τε, καὶ ἐκ τίνων, καὶ ἐπὶ τίνων ἠκμασε χρόνων. τὰ γούν κατὰ Ἀριστέλη ἄλλοις τε συγγέγραπται διεξοδικώτερον, Πλουτάρχῳ, ἢ Διογέει τῷ Λαερτίῳ, ἡμῖν δὲ ἄποχρήσει τόγε νῦν ἔχον σιωπετυμημένος, ὅσον παραυξάσθαι τὴν τοῦ ἀνδρός πολιτείαν, ἵνα μὴ παντάπασιν ἀνήκοοι ὦμεν τῆς περὶ αὐτοῦ λεγομένων, τσαῦτα εἰπεῖν.

Ἀμέλει τὸ μὲν γένος ἀναμφισβήτως Ἑλλῶν ὑπῆρξεν Ἀριστέλης ἄπο τῆς ἐπισήμου τῆς Ἀσκληπιάδων συγγενείας καταγόμενος. Πατρίδος τυχὼν Σταγύρων τῆς ἐν Μακεδονίᾳ Πόλεως, τῆς ἐν τῇ Ἑλλάδι. Πρὸς δὲ προῆλθε Νικομάχου Γαβροῦ, Ἀμύντε τοῦ τῆς Μακεδόνων Βασιλείας, καὶ Μρὸς Φαισίδος. ἔτει τῷ πρώτῳ τῆς ἐννενηκοσῆς ἐνάτης Ὀλυμπιάδος γεννηθεὶς. προῦλαβε δὲ τὴν τοῦ Χυ γέννησιν περίπου τὰ ὀγδοήκοντα ἐπὶ τοῖς Ξικκοσίοις ἔτη. ὅς ἐν τῷ ἑπτακαιδεκάτῳ ἔτει ἐλθὼν, ἔρωτι φιλοσοφίας Ἀθῶνιζε παραγίνεται. εἴθε Σωκράτει πρόσεισι, οὐ μετὰ Ξία ἔτη τετελεύτηκός, φοιτᾷ Πλάτωνι, καὶ ὁμιλήσας ἐκείνῳ ἐπιπόνως, μετὰ εἰκοσὸν ἔτος παιδείας ἀπάσης ἐγκρατῆς γέγονεν. ὅς διὰ τε τὴν ὑπεροχὴν τῆς διδασκαλίας, καὶ μεγαλονοίας δημοσίᾳ διδάσκειν πρὸς Ἀθῶνιων ἠξίωται. ἐπεὶ δὲ κατὰ Πλάτωνα εἴωθε περιπατῶν τοῖς ἀκρωμένοις ὁμιλεῖν, πρῶτος τὴν προσηγορίαν τῆς Περιπατητικῆς αἰρέσεως ἀπώλεγε, καὶ τοῖς κατ' ἐκείνον φιλοσοφοῦσι τῆς προσκλήσεως γέγονεν αἴτιος. ἐβίωσε δὲ ἐπ' Ἀλεξανδρου τοῦ μεγάλου, οὐ καὶ καθηγητῆς ἐχρημάτισε. μετὰ δὲ πῖν τελευτήσας Ἀλεξανδρου Ἀθῶνιθεν εἰς Χαλκίδα τῆς Εὐβοίας μεταβὰς τῷ Ξίτῳ τῆς ἐκατοστῆς καὶ δεκάτης τεταίρης Ὀλυμπιάδος ἔτει, ἐν αὐτῇ τὸ χρεὼν ὀξεμέψησε, (Ξία ἐπὶ τοῖς ἐξήκοντα ἔτη βιώσας). ἐν ἣ διατρέβων εἰς αἰτίαν

τοι.

ποιαύτῳ τῷ πλεόντῳ αὐτοῦ ἀναφέρουσι. Προβληθέντος γάρ φασιν αὐτῷ περὶ τῆς παλιρροίων Εὐρίππου τὸ αἴτιον ἄποδοῦναι, καὶ μὴ διωηθέντι ξυῆσαι τοῦτο, αἰδοῦς ἅμα καὶ λύπης ὑπερβολῇ πλεόντῳ. ἀλλὰ ταῦτα μυθώδη.

Διῶσεις τῆς Ἀριστοπλικῶν συγραμμάτων.

Πολλά περὶ διαφόρων φέρεται καταλειπόμενα τούτων συγραμμάτων. τὰ δὲ εἰς ἡμᾶς σωζόμενα ἑξήμερῃ δέχεται τῷ διανομῷ. τὰ μὲν γὰρ τούτων εἰσὶν Ὀργανικά, ὡς τὰ εἰς Ῥητορικῶν, καὶ Λογικῶν ἀνήκοντα, τὰ δὲ τῆς πρακτικῆς Φιλοσοφίας, οἷα εἰσὶ τὰ τε Ἠθικά ἰδίως ἐπιγραφόμενα, Οἰκονομικά τε καὶ Πολιτικά, οἷς ἡ πρακτικὴ ἀπαρτίζεται Φιλοσοφία, τὰ δὲ παρὰ ταῦτα τοῦ θεωρητικοῦ μέρους εἰσὶν. ὧν τὰ μὲν Μεταφυσικά καὶ Θεολογικά ἐπιγράφεται, ὡς τῷ πρώτῳ ἀνήκοντα Φιλοσοφίαν, ἧτις, καὶ Σοφία λέγεται. τὰ δὲ περὶ φύσεως πραγματεύεται. ὧν τὰ μὲν εἰσὶν Ἀκροαματικά, διδασκαλίας δέοντα εἰς κατάληψιν, καὶ μόνοις τοῖς ἀκροαμένοις σωεῖται. τὰ δὲ καὶ τῆς ἕξω σχολῆς, καὶ τοῦ χοροῦ τῆς ἀκροαμένων ληπτὰ γίνεται. διὸ καὶ Ἐξωτερικά λέγεται. ἔτι δὲ καὶ τὸ περὶ ἀδιαιρέτων γραμμάτων, γνήσιον ἐστὶ τοῦ Ἀριστοτέλους, καὶ τὰ Μηχανικά. τὰ αὐτὰ δὲ σωεγράφατο ταύτης ἕνεκεν τῆς αἰτίας. τῷ γὰρ Φιλοσοφίας ἀσκοῦντι τέλος ἢ τῷ Θεῷ ὁμοίωσις κατὰ τὸ δυνατόν, τοῦτο δὲ οὐχ οἷον τέ τινα κήσαθαι χωρὶς τῆς ὄντων γνώσεως, καὶ τῆς τῶν πράξεων ἀκριβοῦς ὀρθότητος. ἀμφοτέρων δὲ τούτων δυσχερῶν ὄντων, καὶ σχεδὸν ὑπὲρ αὐτῶν, χωρὶς ἐργαῶν ἀποκτηθῆναι, τῆς ἀποδείξεως ὁ φιλοσοφεῖν μέλλων τὰ πλείστα δέεται, ὡς ὀργάνου ἐπιτηδειοτάτου πρὸς τῷ ἀπόκτησιν τούτων. σωεγράφατο τοίνυν ὁ Φιλόσοφος τὰ Ὀργανικά, ἐν οἷς περὶ ἀποδείξεως ὄρους τε καὶ κανόνας ἐξέθετο. τὰ δὲ Πρακτικά, δι' ὧν τὰς πράξεις, κατέπει τὰς μετὰ λόγου ἐνεργείας διδύμειν ἐδίδαξε. τὰ δὲ Θεωρητικά, δι' ὧν τῷ ὄντων γνώσιν θαυμασῶ τῷ ἔργῳ, καὶ θεῖα τινὲ ἀποκαλύπτει σοφία.

Τὰς μὲν οὖν λογικὰς βίβλους ἅς ὀργανικὰς εἶναι ἔφημεν, εἰς ἑξήκοντα διαίρουσι μέρη, οἷα τὰ Φιλοσόφου γνησιώτεροι ὑπομνηματισαί. ὧν τὸ μὲν πρῶτον τὰ τῆς ἀποδεικτικῆς μεθόδου περιέχει ἡγαῦμενα, ἅπερ εἰσὶ τὰ πρότερα Ἀναλυτικά, τὸ περὶ Ἐρμηνείας, καὶ ἡ προκειμένη τῆς Κατηγοριῶν βίβλος αὐτή. τὸ δεύτερον τὰ περὶ αὐτῆς τῆς μεθόδου διαλαμβάνει, ἅπερ ἤκουσαν ὑστερὰ Ἀναλυτικά. τὸ δὲ τρίτον περιέχει τὰ ἐπόμενα ταύτης, ἅ-

περ

περ εἰς δὲ κενεσίαν κατάληψιν ἐκείνοις συμβάλλεται. οἳά εἰσιν ἡ Τοπι-
κὴ πραγματεία, καὶ τὸ περὶ σοφιστικῶν Ἐλέγχων.

Ἐπεὶ δὲ ἀπὸ πάσης τέχνης καὶ Ἐπιστήμης τὰ ὄργανα προλαμβάνειν ὀ-
φείλομεν, ἵνα τὰ οἷς διακονεῖται, δι' αὐτῶν εὐθύνειν ἔχωμεν, ὡς τὴν 54-
θμῶν ἀπὸ τῆς τοῦ τείχου οἰκοδομῆς, καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τῶν ὀργανικῶν
βιβλίων τὴν ἀρχὴν τῆς Φιλοσοφίας δεῖν ἐγνωμεν, καὶ τούτων ἀπὸ τοῦ ἡ-
γουμένου μέρους τῆς ἀποδείξεως.

Προλεγόμενα εἰς τὰς δέκα τοῦ Ἀριστοτέλους Κατηγορίας.

Μὲν γὰρ τι συμβάλλεται εἰς κατάληψιν τῆς ζητουμένου ἐκάστου ἢ κα-
θόλου διδασκαλία τῆς κατὰ μέρος προλαμβανομένης. ὡς ἐν τύπῳ
γὰρ τὴν ὅλῃν τοῦ πράγματος γνῶσιν, μᾶλλον δὲ ὡς χαλινὸν τοῦ ὅλου λό-
γου, (εἰ χρὴ κατ' Ἀριστοτέλην εἰπεῖν) ἐγχειρίζεται τοῖς ἀκροωμένοις. διὸ
καὶ εἴδισαι τοῖς φιλοσοφοῦσι κεφάλαια ἅττα προλέγειν ἐφ' ἐκάστου τῆς Ἀ-
ριστοτελικῶν συγγραμμάτων, γενικώτερον ὑποτυποῦνται τὸ σύγγραμμα,
καὶ τὴν ἐννοίαν τῆς ῥηθισομένης ἐξείμαρξοντα. ἃ καὶ διὰ τοῦτο προλε-
γόμενα παρ' ἐκείνων ἠκούσαν. ἔστι δὲ τὰ τοιαῦτα οἷς μὲν ὀκτώ, οἷς δὲ πλείω.
ἡμῖν δὲ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀρκέσει προθεωρῆσαι, τίς ὁ σκοπὸς τοῦ Φιλο-
σόφου, τί τὸ ὑποκείμενον περὶ οὗ ὁ λόγος, τὸ αἴτιον τῆς ἐπιγραφῆς τῆ βι-
βλίου, τὸ χρήσιμον τούτου, εἰ γνήσιον τοῦ Ἀριστοτέλους, ἢ τάξις τίτις πρὸς
ὅλῃν τὴν πραγματείαν, καὶ ἡ διαίρεσις τοῦ αὐτοῦ. ἀρξόμεθα δὲ ἀπὸ τοῦ
τί τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος. ὅπερ ἐστὶ τὸ δεύτερον. ἵνα εὐμεθόδως καὶ ὁ σκοπὸς
τοῦ Φιλοσόφου (ὅπερ ἦν πρῶτον πάντων) δήλος γενήσεται.

Τί τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐσταῦθα, καὶ τίνα ἔσται ἡ Λογικὴ
Μεταφυσικῆς Διαφέρει, ἀμφοῖν περὶ
πράγματα γινομένων.

Εἰς δὲ κενεσίαν κατάληψιν τῆς ὕλης τῆς Λογικῆς, περὶ ἧς ἐπὶ τῆ πα-
ρόντος ἡ διδασκαλία, καὶ (1) τῆς Ἀριστοτελικῆς προθέσεως ἐν αὐτῇ,
ἐκεῖνο εἰς μνήμην ἀναληπτέον, ὅπερ ἐν ἀρχῇ τῆς πραγματείας εἴρηται
περὶ τῆς προκειμένης ἕξεως, ὅτι ἐστὶ Τέχνη περὶ λόγον καταγινομένη, εἰ
καὶ μὴ πάντα, ἀλλὰ τὸν ἀποφαντικόν, ὅς καὶ συλλογιστικὸς λέγεται. ὅ-
θεν

(1) Καὶ εἰς κατάληψιν τῆς Ἀριστοτελικῆς προθέσεως, ἢ πρὸς τὸ σκοπὸν ἐν αὐτῇ τῇ
Βιβλίῳ.

Θεω ὁ Φιλόσοφος ἐν ἀρχῇ τῶν Τοπικῶν, καὶ Ἀλέξανδρος μετ' ἐκεῖνον μέ-
 σοδον συλλογιστικῶς ταύτῃ ἀπέδωκαν. ὁ δὲ συλλογισμὸς οὐ μόνον ἐν
 φωνῇ καὶ γραμματι πέφυκε σχηματίζεσθαι, ἀλλὰ πολὺ πρότερον ἐν τῇ ψυ-
 χῇ, ὡς καὶ ἐνοσηματικὸς ἤκουσεν, οὐ τινοσ τὴν γνῶσιν καὶ ἀκριβῆ συμ-
 θεσιν ὁ μέλλων ἑαυτῷ περιποιήσασθαι, ἀλλὰ πρότερον εἰδέναι τὰς ἄλλας
 τῶν ὄντων ἐνοσίας, ὅπως τε τὰττεται καὶ σωτίζεται, ἢ διαίρεται, ὡς ἕξ ἑ-
 τέρα ἔτερον ἐπιφέρειν δύνασθαι, κατὰ συλλογιστικὰς κανόνας. τὰττει δὲ ὑγιῶς
 τὰς ἐνοσίας τε καὶ σημαντικὰς τύπων φωνὰς, ὁ τὴν τάξιν τῶν ὄντων ὁρθῶς
 εἰδῶς, σωθέτετε ἅμα, καὶ διαίρει κατὰ λόγον. ὁ τὸν ἕρπον ἐπιστάμενος
 τοῖς ἐν τοῖς οὔτε διαίρεσιως, ἢ σωθέσιως. καὶ ἐπιφέρει ἀσφαλῶς, ὡς
 ἀσφαλῶς σωρῶν ἔχει τὰς φυσικὰς τῶν ὄντων ἀκλεθίας τε καὶ οικειότητας.
 Ὁ Θεω ὁ Φιλόσοφος πρὶν ἢ παραδῶν τὴν τοιαύτην τάξιν σωθέσιν τε καὶ
 διαίρεσιν ἐν ταῖς σημαντικαῖς τῶν ὄντων φωναῖς, τὴν τάξιν καὶ σωθέσιν,
 ἅμα καὶ διαίρεσιν τῶν ὄντων ἡμῖν προτίθεται ἐπὶ τοῦδε τοῦ πρώτου τῆς
 πραγματείας βιβλίου, γενικῶς τε καὶ παχυλῶς, καὶ οὐδὲ κατ' αὐτὸ,
 ἀλλ' ἐρόσεν εἰς γνῶσιν καὶ σωθέσιν συλλογισμοῦ καὶ ἀποδείξεων σωτε-
 λοῦσιν. Ὡς δὲ λόγῳ καὶ τοῦ πρώτου Φιλοσόφου οἱ λογικόμενοι διενύσο-
 χασιν. ἐκεῖνος γὰρ τὰς Οὐσίας τῶν ὄντων κατ' ἑαυτὰς θεωρεῖ, καὶ τὰ Γέ-
 νη τῶν ὄντων διασκέπτεται, ἢ περ ὄντα εἰσί. παρὰ δὲ τοῖς λογικόμενοις
 ἢ τὰξιν καὶ διαίρεσις τῶν ὄντων γενικώτερον παραδίδονται, οὐχ ἀπλῶς,
 ἀλλ' ἐρ' ὅσον ἕτερον ἕτερου πέφυκε κρίνεσθαι, καὶ ἄλλο κατ' ἄλλο κατηγορεῖ-
 σθαι. Ὁ Θεω ὁ μὲν λογικὸς θεωρεῖ τὸ ὄν, μάλιστα δὲ τὸ εἶναι, ἢ περ ἐσὶ
 διαίρεσιν εἰς διάφορα Γένη, καὶ τὴν τάξιν τῶν ἐν ἑκάσῳ γένει κατηγορου-
 μένων, ἢ περ εἰσὶ καθολικώτερα, καὶ ἦτον καθόλου. ὁ δὲ μεταρυσικός
 περὶ τοῦ ὄντος πραγματεύεται κατ' αὐτὸ, ἢ περ ἐσὶν ὄν, θεωρῶν τὴν οὐ-
 σίαν τῶν ὑπ' αὐτὸ Γενῶν. ἐνταῦθα καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ Φιλοσόφου ἐπὶ τοῦ
 παρόντος γίνεται δῆλος. πρόθεσιν γὰρ ποιεῖται ἀναπτύξαι τε καὶ δοῦναι
 ἡμῖν διαίρεσιν γενικώτεραν τοῦ ὄντος εἰς διαφόρους κλάσεις, ἢ τὴν κατη-
 γορίας, καὶ τάξιν τῶν οὐσιωδῶς καὶ σιωνύμων σωηρημείων ἑκάσῳ, κατ'
 ὅν τὰ μὲν εἰσὶ καθολικώτερα, τὰ δὲ ἦτον καθόλου. κακεῖνα μὲν κατηγο-
 ρεῖται, ταῦτα δὲ ὑπόκειται.

Τὸ αἴτιον τῆς Ἐπιγραφῆς.

Ἐπιγράφεται δὲ περὶ Κατηγοριῶν τὸ βιβλίον διλόγως, ὅτι ἐν ἑκά-
 σῳ τῶν δέκα Γενῶν, περὶ ὧν ἐνταῦθα ὁ λόγος, ἢ κλάσεων, τὰ κα-
 θολι-

Φολικώτερα κατηγορήματα, πέφυκε κατηγορεῖσθαι αἰεὶ, κατὰ τῷ ἦττον καθόλου, ἀμέσως ἢ ἐμμέσως, μέχει τῷ ἐχάτων καὶ ἀτόμων. ὅθεν τὰ καθολικώτερα αἰεὶ πρὸς τὰ ἦττον καθόλου, κατηγορημάτων ἔχῃκε λόγον, καὶ κατηγορήματα λέγεται ἀναφερόμενα πρὸς τὰ ἦττον καθόλου. διὸ καὶ πᾶσα ἡ τάξις τῷ ποιούτων κατηγορημάτων, ἐφ' ἑκάστου Γένους κατηγορία ἤκουσεν οὐκ ἀπεικότως.

Περὶ τοῦ Χρησίμου.

Χρησίμος δὲ γίνεται τοῖς λογικδομοσίοις ἡ τῷ κατηγοριῶν πραγματεία, ἐπειδὴ ὕλη τῆς λογικῆς πραγματείας, ὡς εἴρηται, τὰ ὄντα εἰσὶν, ἥπερ ἐνοούμενα πέφυκε διὰ φωνῶν σημαίνεσθαι. τῆς δὲ ὕλης ἡ γνῶσις προλαμβάνομένη τῷ περὶ αὐτῆν καταγνομαίῳ, οὐ μικρόν τι συμβάλλεται εἰς ἐπίτρεξι τῷ κατὰ εὐὸν τέχνῳ ἔργων. μάλλον δὲ ἀναγκαιῶς ὑποτίθεται πρὸ τῆς ἐργασίας, ἐφ' ὅσον ἀνήκει εἰς κατασκευὴν τῷ ἔργων. ἀμέλει ἡ τοιαύτη τῷ ὄντων γνῶσις, ἐπὶ τῆς παρούσης ἡμῖν παραδίδοται πραγματείας, ἀναγκαιῶς ἕσα πρὸς κατασκευὴν τῷ τῆς Λογικῆς ἔργων, Συλλογισμῶν φημὶ, Ἀποδείξεως, καὶ τῷ λοιπῶν.

Ὅτι Γνήσιον.

Ὅτι δὲ γνήσιον τοῦ Φιλοσόφου τὸ βιβλίον πάντες μαρτυροῦσι. δηλοῖ δὲ καὶ ἡ φράσις, καὶ τὸ πρὸ Φιλόσοφον ἐν ἄλλαις πραγματείας μεμνηθῆαι τοῦ συγγράμματος.

Ἡ Τάξις.

Ἐστὶ δὲ πρῶτον ἐν τῇ τάξει τῷ περὶ τῆς Λογικῆς πραγματείας βιβλίων, πούτι τὸ περὶ Κατηγοριῶν, ὅτι περὶ τῆς ὕλης διαλαμβάνει τῆς ὅλης Τέχνης. ἡ δὲ γνῶσις τῆς ὕλης ὡς εἴρηται, ἐπὶ πάσης Τέχνης ὑποτίθεται πρὸ τῆς ἐργασίας τοῦ τεχνικοῦ περὶ αὐτῆν.

Περὶ τῆς Διαίρεσεως.

Διαιρεῖται δὲ εἰς μέρη τεία. ὧν τὸ μὲν πρῶτον προθεωρίαν τινῶν περιέχει σαυοισόντων τοῖς ἐν ταῖς Κατηγορίαις ῥηθισομοσίοις. τὸ

δὲ δώτερον τὴν ἐξήγησιν καὶ παράδοσιν τῆς δέκα Γενῶν περιέχει, ἃ καὶ δέκα Κατηγορίαι λέγονται. ἐν δὲ τῇ τρίτῃ περὶ φωνῶν τινῶν ὁ Φιλόσοφος διδάσκει, ὡς ἔτυχε μνηθεῖς ἐν ταῖς κατηγορίαις, εἰς πληρετέρας κατάληξιν τῆς Κατηγοριῶν.

Τούτων αὖθις τὸ πρῶτον, δηλαδὴ τὸ πρὸ τῆς κατηγοριῶν, τεμεροῦς πετύχηκε διαιρέσιως. ὡς ἐν μὲν τῇ πρώτῃ κεφαλαίῳ τρεῖς ὀξεῖαι δοποδίδωσιν ὁ Φιλόσοφος, ὁμωνύμων, συωνύμων, καὶ παρωνύμων. ἐν δὲ τῇ δώτῃ δύο διαιρέσεις τῆς ὄντων. ἐν δὲ τῇ τρίτῃ καὶ τελευταίῃ, τρεῖς ἐκτίθησι κανόνας περὶ τῆς κατηγορουμένων καὶ ὑποκειμένων. ὡς εἰς σαφείαν, ἀναληπτέον τῇ μνήμῃ τὰ περὶ διαιρέσιως ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἰρημεία, ἀλλ' ἵνα μὴ μακροῦς ἀποτείνωμεν λόγους, ταυτολογεῖν πειρώμενοι περὶ ὧν ἱκανῶς εἴρηται, διὰ βραχείων τὰ γινῆ τῆς διαιρέσιως ἀναμνησόμεθα.

Ἡ πῶν διαίρεσις διαδομὴ ἐστὶ τοῦ ἔχοντος μέρη εἰς αὐτὰ ταῦτα. αὕτη δὲ ὡς ἐλέγετο, θεωρεῖται τριχῶς, τῆς Γένους εἰς Εἶδη, τῆς ἔλκε εἰς μέρη, τῆς ὁμωνύμου φωνῆς εἰς διάφορα σημασιόμωρα. ἡ γὰρ πρὸς ἄτομα τῆς εἶδους διαίρεσις, ὡς ἄχρηστος τοῖς φιλοσόφοις παραλειπασίται. ἀμέλειτοι ἡ τοῦ Γένους εἰς Εἶδη διαίρεσις, διχῶς ἐνδέχεται γίνεσθαι, ἢ κυρίως, ὡς ὅτε τὸ ζῶον διαιροῦμεν εἰς τὰ οἰκεία εἶδη. ἢ κατὰ συμβεβηκός, (1) ὡς ὅτε τὸ ὑποκείμενον διαιρεῖται, κατὰ τὸ διάφορον τῆς συμβεβηκότητων. (2) ἢ τὸ συμβεβηκός, κατὰ τὸ διάφορον τῆς ὑποκειμένων. ὁμοίως καὶ ἡ τῆς ἔλκε διαίρεσις διχῶς γίνεσθαι. ἢ εἰς μέρη οὐσιώδη, ἢ εἰς μέρη ποσοτικά. καὶ τὰ ποσοτικά ὁμοίως, ἢ εἰς ἀνομοιομερῆ, ἢ εἰς ὁμοιομερῆ.

Διαίρεσις τῆς σημασιῶν φωνῶν.

Τῆς δὲ τῆς ὁμωνύμου φωνῆς οὐχ ἀπλῶς ἡ διάληξις τῆς φιλοσόφου γίνεται. διὸ μικρὸν ἀνωτέρω τὸν λόγον ἀναβιβάσαντες, τὰ σημασιόμωρα τῆς ὀνομασιῶν φωνῆς διέλωμεν.

Τριχῶς ἐν τὰ ὀνόματα θεωρεῖσθαι ἐνδέχεται. Ἡ κατ' ὅσον εἰς ἕνα μόνον λέξεις, καὶ φωναὶ ἑναρθεῖσι ἀφηρημασίαι πραγματίων. Ἡ κατ' ὅσον εἰς ἕνα πράγματα μόνον, ὡς εἰς σημασιῶν αἱ φωναί. Ἡ κατ' ὅσον εἰς ἕνα φωναὶ σημασιῶν πραγματίων, κατ' ὅσον δηλαδὴ χέσιν ἔχουσι πρὸς τὰ πράγματα, ὡς τυγχάνουσι σημασιῶν. ἐνταῦθα τῆς φιλοσόφου κατὰ τὸν

τρί-

(1) Ὡς τὸ ζῶον τὸ μὲν λόκιν, τὸ δὲ μέλαν. (2) Καὶ φαίλα ὡς τὸ λόκιν καὶ Χίτις, καὶ Ψημίδις.

τέτον τῆς θεωρίας τρόπον ἐκλαμβάνονται, ἄς εἰς ἕξ, ἢ ἑπτὰ τὰ πλείω διέλοισι τις εἶδη.

α. Ἡ γὰρ μία λέξις μιᾶς φύσεως ἐστὶ δηλωτικὴ, ἥτις εἰ μὲν κοινὴ εἴη, τὰ μὲν σημαίνοντα πράγματα, σιωνύμου ἀλλήλοις λέγεται, καὶ ἡ σημαίνουσα λέξις σιωνύμος, ἥτοι σιωνύμου (1) δηλωτικὴ.

β. Εἰ δὲ μερικὴ τις εἴη ἡ σημαυνομένη φύσις, ἡ μὲν σημαίνουσα λέξις κύριον (2) ὄνομα ἦκουσι, τὸ δὲ σημαίνον πρᾶγμα, ἄτομον, καὶ ὡς ἀειδμῶν.

γ. Ἡ μία λέξις διαφόρων τυγχάνει σημαυτική φύσεως, ἢ τὰ μὲν σημαίνοντα πράγματα ὁμώνυμα λέγεται, αὕτη δὲ ἡ λέξις ὁμώνυμος, ὡς ὁμώνυμων δηλωτικὴ, ὡς ὅτε λέγεται Ζῶν ὁ, τε Ἄνθρωπος, καὶ τὸ γεγραμμένον.

δ. Ἡ πλείω λέξεις μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς τυγχάνουσι δηλωτικαὶ φύσεως, καὶ κατὰ τοῦτο, τὸ σημαίνον πρᾶγμα πολυώνυμον κυρίως ἦκουσι, τὰ δὲ ὀνόματα (3) ὁμώνυμῶς τῷ σημαυνομένῳ πρᾶγματι, πολυώνυμα λέγεται, καὶ παρ' αἰίοις τῶν μεταγενεστέρων σιωνύμου.

ε. Ἡ πλείω ὀνόματα, πλείω σημαίνει φύσεις καὶ πράγματα. ἅπτερ εἰ μὲν κοινῶν ἕνα ἀλλήλοις, διαφέρει δὲ κατὰ τε τὸ ὄνομα καὶ τὸν λόγον, ὡς τὸ μὲν ἀπλουῦ εἶναι, τὸ δὲ ἀπ' ἐκείνου συγκεκριμένον, (4) παρώνυμα ὁμοίως λέγεται τὰτε ὀνόματα, καὶ τὰ σημαίνοντα πράγματα.

ς. Εἶδὲ τὰ σημαίνοντα διὰ τῶν ὀνομάτων τῷ ὑποκειμένῳ εἶη ταυτὰ, τῷ λέγῳ δὲ διάφορα, ἑτερόνυμα προσαγορεύεται, ὡς καρπός, καὶ σπόρος.

ζ. Ὅμοίως καὶ τὰ πράγματα, καὶ τὰ ὀνόματα, εἰὰ κατὰ τε τὸ ὄνομα καὶ τὸν λόγον παντάπασιν τυγχάνει διαφωνοῦντα, ἑτερα λέγεται, ὡς Βροῦς, Ἀρετὴ, Ἐπιστήμη.

Τούτων τῶν εἰρηκμένων εἰδῶν τὰ ὁμώνυμα πολυχεδῶς τέμνεται, ὡς εἰσιν ἰδεῖν παρὰ τε ἄλλοις, καὶ Ἀρμανίῳ. ἡμεῖς δὲ ἐροῦμεν ἅ μᾶλλον εἶναι φαίνεται τῆς προκειμένης θεωρίας. ἀμέλει τὰ ὁμώνυμα εἰς δύο γενικώτατα τέμνεται. τὰ μὲν γὰρ λέγεται τούτων ἀπὸ τύχης, τὰ δὲ ἀπὸ διανοίας. κυριώτερον δὲ ὁμώνυμα ῥηθεῖν τὰ παντάπασιν ἀπὸ τύχης λεγόμενα. ὧν ἐστὶ μὲν τὸ ὄνομα κοινόν, οὐδὲ μία δὲ ὁμοιότης αὐτοῖς προσεσι κατὰ τὸ κοινὸν ὄνομα, ὡς Κύων τὸ, τε χερσαῖον Ζῶν, καὶ ὁ Ἀσὴρ. Ἐ Ἀλέξανδρος ὁ τῆ Περσίας, καὶ ὁ τῶν Μακεδόνων Βασιλεύς. οἷς κοινὸν ἐγκύετο παντάπασιν ἀπὸ τύχης τὸ ὄνομα, ἀλλὰ διανοίας τινός, ἢ ὁμοιότητος. ὁμώνυμα δὲ ἀπὸ διανοίας λέγεται, ὅσα κοινῶ ὀνόματι προσαγο-

Σ 2 ράει-

(1) Ὡς Ζῶν. (2) Ὡς Σακράτης. (3) Ὡς ἄρξίφος. (4) Ὡς γεγραμμένον, ἢ γεγραμμένη.

ρᾶεται, ἢ δι' ὁμοίωσιν, ἢ διὰ μνήμων τινὸς ἑτέρου, ἢ δι' ἐλπίδα. δι' ὁμοίωσιν μὲν, ὡς ὅτε λέγομεν τὸν παῖδα λέοντα, διὰ τὸ εἰκέναι λέοντα, ἢ τὶ τοιοῦτον. διὰ μνήμων δὲ, ὡς ὅτε τῷ τοῦ πατρὸς, ἢ τῷ πάππῳ ὀνόματι τὸν παῖδα καλοῦμεν, διὰ μνήμων ἐκείνων δηλονότι. δι' ἐλπίδα δὲ, ὡς ὅτε δεσποτικῶ τινι, ἢ ἡγεμονικῶ ὀνόματι τοὺς παῖδας προσαγορεύοντες, ἐλπίζομεν τοιοῦτους γινέσθαι.

Τούτοις σωχρηθεῖται καὶ τὰ κοινώτερον ἀπὸ ποιητικῆς τινος αἰτίας ὀνομαζόμενα, διαφορὰν σημαίνοντα μετὰ τινος τάξεως. καὶ τοῦτο διχῶς. ἢ γὰρ ἀφ' ἑνὸς τοῦ ποιητικοῦ, ὡς ἀπὸ τῆς ἰατρικῆς τὰ ἰατρικὰ ὄργανα λέγεται. οἷον βιβλίον ἰατρικόν, καὶ ἐργαλεῖον ἰατρικόν. ἢ πρὸς εἴ τι τέλος ἀναφερόμενα, καὶ ἀπὸ ἐκείνου προσαγορεύομενα, ὡς ὑγιεινὰ λέγεται ἀπὸ τῆς ὑγείας, οὖρα, φάρμακα, διαίτα, καὶ τὰ τοιαῦτα, ἅπερ ἀλλήλοις ὁμώνυμα τυγχάνει ἀπὸ διανοίας.

Προσέτι καὶ τὰ ἀναλόγως λεγόμενα, τούτοις τὰ διαφορὰν σημαίνοντα μετὰ τινος λόγου, ἀπὸ διανοίας ῥηθεῖον ὁμώνυμα, οὐ μὲν κυρίως. οἱ νεώτεροι δὲ συγχέοντες εἰς ταυτὸ τάτε σωωνύμως λεγόμενα, καὶ τὰ ἀφ' ἑνὸς ἢ πρὸς εἴ τι τοῖς κατὰ ἀναλογίαν λεγομένοις, (πᾶσι γὰρ τούτοις ὁμοίως τῷ τῷ ἀναλόγων προσηγορίαν ἀπονέμουσι) μακροῦς ἀπατείνουσι λόγους, τὰ μὲν σωωνύμια, ἀπιστότως ἀνάλογα ὀνομαζόντες. τὸν γὰρ Ἐλέφαντα, φέρε εἰπεῖν, καὶ Κώνοπα ἀναλόγως οἶοντα μετεχρησέναι τῆς τοῦ Ζώου φύσεως, ὅτι μὴ ὁμοίως ἐμμίρησαν ἄμφω τῷ ζωτικῶν διωξίμων.

Τὰ δὲ ἀφ' ἑνὸς ἢ πρὸς εἴ τι, ἀνάλογα κατὰ ἀπόδοσιν, ἢ ἀναφορὰν καλεῖσιν, ὅτι πάντα ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀναφερόμενα ἀποδίδονται, ἀφ' οὗ καὶ παρωνύμως λέγεται, ὡς τὰ ὑγιεινὰ πάντα ἐπὶ τῷ ὑγείῳ. καίτοι κατὰ διαφορὰν ἰδέσθαι. τὸ μὲν γὰρ ὡς δεκτικὸν τῆς ὑγείας ὑγιεινὸν ἠκούσθη, οἷον τὸ ζῶον. τὰ δὲ ὡς αἰτία, ἢ σημεῖα τῆς αὐτῆς. ὡς φάρμακα, οὖρα, καὶ τὰ τοιαῦτα. ἀνάλογα δὲ, κατὰ ἀναλογίαν φασίν, ὅσα κατὰ μεταφορὰν λέγεται, ὡς πόδες ἐπὶ ὄρους καὶ κλίνης, κατὰ μεταφορὰν ἀπὸ τοῦ ζώου λέγεται. καὶ τὸ γελᾶν δὲ ἀναλόγως φασὶ λέγεσθαι, ἐπί τε λειμῶνος ἀνθρώπου, καὶ τοῦ ἀνθρώπου γελῶντος. ἀλλ' οὗτοι μὲν παρατητᾶται αὐταῖς αὐτῶν εἰσηγήσεις τε καὶ διαιρέσεις.

Τί ἐσιν ἀναλογία κυρίως καὶ ἀνάλογα?

Εἰς διάγνωσιν δὲ τῆς ἀναλόγων ἐκείνο ληπτέον. ὅτι ἀνάλογα εἰσὶ τὰ ἔχοντα ὁμοιότητά τινα ἐν τοῖς αὐτῶν λόγοις. ἀναλογία γὰρ ἐστὶ παρ' Εὐκλείδει, ὁμοιότης τῶν λόγων μεταξὺ τριῶν, ἢ τεττάρων ὄρων θεωρουμένη. διττὴ γὰρ ἡ ἀναλογία. ἢ μὲν συμμεχρῆς, ἢ δὲ διακεκερμμένη. συμμεχρῆς μὲν ἐστὶν ἢ ἐν τρισὶν ὄροις θεωρουμένη, πατέρου τύπων δις λαμβανομένου. οἷον, ὡς τὰ δύο πρὸς τὰ τέτταρα, ἔτω τὰ τέτταρα πρὸς τὰ ἑκτώ. διακεκερμμένη δὲ ἐστὶν, ἥτις τεσσαρσιν ἀπαρτίζεται ὄροις. οἷον, ὡς ἔχει τὰ ξύλα πρὸς τὸν κατασκευῶν τῆς κλίνης, οὕτως ἡ πρώτη ὕλη εἰς τὸν κατασκευῶν τοῦ φυσικοῦ σιωδέτου. καὶ παρὰ τοῖς Μαθηματικοῖς, ὡς ἔχει τὰ τέσσαρα πρὸς τὰ ὀκτώ, ἔτω τὰ ἕξ πρὸς τὰ δωκαίδεκα. ἐν ἀμφοτέροις γὰρ θεωρεῖται ὁ λόγος τοῦ ἡμίσεως πρὸς τὸ ὅλον, καὶ ἐναλλάξ. δῆλον οὖν ὅτι τὴν ἀναλογίαν ἢ ὁμοιότης τῶν λόγων σιωίσησι, καὶ ἀνάλογα εἰσὶ, τὰ κοινωνουῦντα ἀλλήλοις κατὰ τὸν ἐν τοῖς λόγοις ὁμοιότητα.

Τὰ μὲν ὀργανικά λέγεται, ὡς καὶ εἰς Ῥητορικῶν καὶ Λεγικῶν αἰήκοιται.

Τὰ Ἀριστοτελικὰ συγγράμματα διακρίθαι ταύτως.

Τὰ δὲ τῆς πρακτικῆς φιλοσοφίας, οἷα εἰσὶ πάντε Ἡθικά ἰδίως ὑπεγραφομένα, Οἰκονομικά τε καὶ Πολιτικά.

Τὰ μὲν Μεταφυσικά καὶ Θεολογικά ὑπεγράφεται, ὡς εἰς τὸ πρῶτον αἰήκοιται φιλοσοφίας, ἧτις καὶ σοφία λέγεται.

Τὰ δὲ τῶν θεωρητικῶν μέρους, ὡς,

Τὰ μὲν εἰσὶν Ἀκροαματικά, διδασκαλίας δεικνύμενα εἰς κατέληξιν.

Τὰ δὲ ὡς φύσει σχηματίζονται, καὶ ταῦτα,

Τὰ δὲ καὶ τῆς ἐξωχολῆς ληπτὰ γίνονται, ἃ καὶ Ἐξωτικὰ λέγεται.

Ἐτι καὶ τὸ πρὸς αἰδιαιρίτων γραμμῶν, καὶ τὰ μηχανικά γήσια εἰσὶ πρῶτον.

Τίς ὁ σκοπὸς τοῦ Φιλοσόφου.

Τί τὸ ὑποκείμενον αὐτοῦ οὗ ὁ λόγος.

Τὸ αἶτιον τῆς ὑποχρησῆς τοῦ βιβλίου.

Τὸ χρῆσιμον αὐτοῦ.

Εἰ γνήσιον τοῦ Ἀριστοτέλους.

Ἡ τάξις τούτου ὀλίγη τὴν πραγματείαν.

Ἐν μὲν τῷ α. τρεῖς θεωρίαι
ἀποδίδωσιν ὁ Φιλόσοφος, ὁ-
μοιωμάτων, σιωαιμάτων, ἔ-
παρωπιμάτων.

Τὸ μὲν α. ἀποθωπειὰ τῶν
πειεῖται τῶν ἐν ταῖς κατα-
γορείαις ῥηθροσμέτων. καὶ
τὸ εἰς τρία διαμεῖται
κεφάλαια.

Ἐν δὲ τῷ β. δύο διαμερίσεις
τῶν ὄντων.

Ἐν δὲ τῷ γ. καὶ τελευταίῃ
τρεῖς ἐκτίθησι καυόιας, πε-
εὶ τῶν κατηγορουμένων καὶ
ὑποκειμένων.

Καὶ ἡ διαίρισις τοῦ
αὐτοῦ διαμεῖται εἰς
μῆρη τρία.

Τὸ δὲ β. τὴν ὀξήγησην καὶ παράδοσιν τῶν δέκα γενῶν πειεῖ-
ται. ἃ καὶ δέκα κατηγορίαι λέγονται.

Ἐν δὲ τῷ γ. αὐτοῦ φωνῶν τῶν ὁ Φιλόσοφος διδάσκει,
ὡν ἔτυχε μνηθεῖς ἐν ταῖς κατηγορίαις.

Τὸ κεφάλαιον τῆς ἀποθωπειᾶς εἰς τρεῖς δέκα
κατηγορίας καὶ ἑπτά.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΚΑΘΗΜΕΡΩΝ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠΙΧΡΗΜΑΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

Αί λογικά βίβλοι εἰς τρεῖς διακροῦνται.

Τὸ μὲν α. πρὸ τῆς ὑποθετικῆς μεθόδου πειλεῖται ἡγουμένη, ἔπειτα εἰς τὰ ἀριστερά Ἀγαλυτικά, τὸ πρὸς Ἑρμηνείας, τὸ πρὸς Κατηγοριῶν.

Τὸ δὲ β. πρὸ πρὸς αὐτῆς τῆς μεθόδου διαλαμβάνει, ἄνω ἡκουσὸ ὕστερα Ἀγαλυτικά.

Τὸ δὲ γ. πειλεῖται πρὸ ἐπόμενα ταῦτα, οἷα εἰσὶν ἡ Τεπικὴ πραγματεία, καὶ οἱ σοφιστικοὶ Ἐλεγχοί.

Ἡ' κρείας, ὡς ὅτε τὸ ζῶν διακροῦται εἰς τὰ οἰκία εἶδη.

α. Τὸ τῷ Γένους εἰς Εἶδη, ἔπειτα δεξιῶς.

Ἡ' τὸ ὑποκείμενον διακροῦται κατὰ τὸ διάφορον τῆς συμβεβηκότητος.

Ἡ' κατὰ συμβεβηκός, ἔπειτα δεξιῶς.

Ἡ' τὸ συμβεβηκός κατὰ τὸ διάφορον τῆς ὑποκειμένων.

Τὰ γέννη τῆς διακροῦται τρία.

β. Τὸ τῷ ὅλῳ εἰς μέρη, καὶ τῷ δεξιῶς.

Ἡ' εἰς μέρη εὐσιώδη,

Ἡ' εἰς ἀνιμοιομερῆ,

Ἡ' εἰς μέρη ποσοτικά, ἔπειτα δεξιῶς.

Ἡ' εἰς ὁμοιομερῆ.

γ. Τῆς ὁμωνύμου φωνῆς εἰς τὰ διάφορα σημεινόμενα.

Περὶ ὁμωνύμων.

Ὁ Μενόου Ἀριστοτέλης οὐ πάντων φαίνεται μνείαν ἐνταῦθα ποιηκῶς τῆς ἐκτεθεισῶν σημαντικῶν φωνῶν, ἀλλὰ τελῶν μόνων,

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΕΤΣΙΟΣ

Ε. Π. Κ. τ. Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

των, Ομωνύμων, Συωνύμων, κὴ Παραωνύμων, κὴ τύπων εὐλόγως. ἐπειδὴ ταῦτα ἀπὸ τῆς ἄλλων εἰς τὴν τῆς Κατηγοριῶν διδασκαλίαν συμβάλλεται. τὰ γὰρ δέκα Γένη, ἃ κὴ Κατηγορίας ἐφημερὴ λέγεσθαι, διαφόροις λαμβανόμενα γέσσειν Ομωνύμα εἰσὶ, κὴ Συωνύμα, καὶ Παραώνυμα, κατ' ἄλλο κὴ ἄλλο δηλαδὴ θεωρούμενα. ἢ γὰρ κοινῶν ὀνόματι προσαγορεύεται, διαφωνεῖ δὲ κατὰ τὸν τῆς Οὐσίας λόγον, εἰς τὸ τῆς Ομωνύμων Γένος ἀνάγεται, ὡς κὴ τῆς Πορφύρειᾳ ἀνωτέρω εἴρηται. πάντα γὰρ ὄντα λέγεται, εἰσὶ δὲ ὡς τὰ ἀφ' ἐνὸς ἢ πρὸς ἐνὸς Ομωνύμα. οὐχ ὁμοίως γὰρ ἢτε Οὐσία, κὴ τὰ Συμβεβηκότα ὄντα λέγονται, ἀλλὰ πρῶτως μετὰ κὴ κυρίως ἢ Οὐσία, ὡς πρᾶγμα ἀυθύπαρκτον, καὶ ἀυθύπραστον. δευτέρως δὲ τὰ συμβεβηκότα, ὡς ἐν αὐτῇ τὸ εἶναι ἔχοντα, ἀφ' ἧς καὶ τὸ ὄντα λέγεσθαι ἔχουσιν. οἱ δὲ νεώτεροι ταῦτα, ἀνάλογα ὄντα ἀποκαλοῦσιν, ἐκ ἑρῶς γε μὴν. ἕδμεῖα γὰρ ἰσόπιδ λόγων εἴτε τῆ Οὐσία καὶ τοῖς Συμβεβηκόσιν, αὐτε μεταφορά.

Καθὸ δὲ τῆς ἐν τῇ αὐτῇ σειρά καταμετῶν τὰ ὁμογενῆ πρὸς ἀλλήλα κείνεται, Συωνύμα εἰσὶτε κὴ λέγεται. ἢ περ τοῦ αὐτοῦ Γένους μετέχουσι, κὴ συωνύμως τὸ αὐτὸ κατὰ τύπου λέγεται.

Καθ' ὅσον δὲ μιᾶς τινος Κατηγορίας τὰ Εἶδη ὑπόκειται τοῖς ἐν ἑτέρᾳ Κατηγορίᾳ τεταγμένοις, οἷον ἢ Οὐσία τοῖς Συμβεβηκόσι, παραωνύμως ἀπ' ἐκείνου τὸ ὑποκείμενον προσαγορεύεται. οἷον ἀνθρώπος λεῖκος, ἢ μέλας, ἢ δεαπότης. τούτου χάριν τῆς τελῶν μόνον ἐμνήσθη ὁ Φιλόσοφος τ' ἄλλα παραλιπών. κὴ ἄλλως, ὁ εἰδὼς τὴν φύσιν τῆς Ομωνύμων, Συωνύμων, κὴ Παραωνύμων, εἴσεται πάντως, τίτε Πολυώνυμα, Ἐτέρα (1), κὴ Ἐπερώνυμα, εἰ ἀληθεῖς τὸ τῆς ἐναντίων τὴν αὐτὴν εἶναι ἐπισημῶν. ἀντίκειται γὰρ τοῖς μετὰ Ομωνύμοις τὰ Πολυώνυμα, τοῖς δὲ Συωνύμοις τὰ Ἐτέρα, κὴ τοῖς Παραωνύμοις ἕτερον τινα τὰ Ἐπερώνυμα.

Κείμενον.

» **Ο**μωνύμα λέγεται ὃν τὸ μετὰ ὄνομα μόνον κοινόν; ὁ δὲ κατὰ τοῦ
 » ὀνομα λόγος τῆς οὐσίας ἕτερος, οἷον ζῶον ὅτε ἀνθρώπος καὶ τὸ
 » γεγραμμένον. τύπων γὰρ τοῦνομα μόνον κοινόν, ὁ δὲ κατὰ τοῦνομα
 » λόγος τῆς οὐσίας ἕτερος. εἰὰν γὰρ ἀποδιδῶ τις, τί ὅτιν αὐτῆς ἐκατέ-
 » ρω τῶ ζῶον εἶναι, ἴδιον ἐκατέρου λόγον ἀποδώσει.

Περὶ τῆς Ομωνύμων πρότερον ὁ Δεισιπέλης διαλαμβάνει, ἐπειδὴ

Τ

(1) Βοῦς, ἀρετή.

τὰ δέκα γρηκώματα Γένη ὡς ἔφημεν ὁμώνυμα εἰσὶν ἢ ὄντα τυγχάνει. ἢ δὲ τοῦ ὄντος διαίρισις εἰς τὰ δέκα γένη, προηγείται τῆς θεωρίας τῆς ἐν ἑκάστῳ παττομείων, καὶ τῆς παρωνύμως κατηγορουμένων. παραδίδωσι δὲ τὴν γνώσιν τῆς ὁμωνύμων ὁ φιλόσοφος ὀρισμῶ καὶ παραδείγματι. ἐν δὲ τῶν ὀρισμῶ δύο τίθησι τῆς ὁμωνύμων συστατικά. τὸ μὲν ὅτι κοινὸν ἔχει τοῦνομα. θάπερον δὲ ὅτι τὸν τῆς οὐσίας λόγον τὸν κατὰ τὸ κοινὸν ὄνομα αὐτοῖς ἀποδιδόμενον, ἔπερον ἔσχηκε. τούτων τὸ μὲν πρῶτον χώραν ἐπέχει Γένους. κοινὸν γὰρ καὶ τοῖς Συναίνουμοις. τὸ δὲ λοιπὸν ἐστὶ τῆς ὁμωνύμων, καὶ ὡς συστατικὴ διαφορὰ ἐν τῆς λόγῳ παρείληπται. ἀναπτύσσει δὲ τὸν ὀρισμὸν ὁ φιλόσοφος χρῆσάμενος παραδείγματι τῆς ἐμφύχου ἀνθρώπου, καὶ τῆς γιγναμμένης. ὅ,τε γὰρ ζῶν ἄνθρωπος, καὶ ὁ γιγναμμένος κοινωνοῦσιν ἀλλήλοις κατὰ τὸ τοῦ ζώου ὄνομα. ἑκάπερος γὰρ τούτων ζῶον λέγεται, ἐν μὲν τοῖς τῆς ὀρισμῶ τοῦ ζώου διαφέρουσιν. ὁ γὰρ ζῶν ἢ ζῶον, εἰς οὐσία ἐμφυχος αἰσθητικὴ, ἐχ οὕτω δὲ καὶ ὁ γιγναμμένος, ἀλλὰ καθόσον μόνον εἰκονίζει τὸ ἀληθὲς ἐμφυχον, καὶ αἰσθητικὸν ζῶον τῆς ἐπιθυμίας μετέλαβε.

Ἀνάπτυξις ἑκάστης τῆς ἐν τῆς ὀρισμῶ φωνῶν.

Τὸ ὀριζόμενον ἐπὶ τοῦ ἐκτεθέντος ὀρισμοῦ εἰς τὰ πράγματα, ἀτινα διάφορα ὄντα κατ' οὐσίαν τῆς αὐτῆς πετύχηκε προσηγορίας, ἢ κοινῶ ὀνόματι ὑποδηλοῦνται. προσυπακούεται γὰρ ἐν τῆς ὀρισμῶ τὰ πράγματα, εἴπω αἱ φύσεις, ἵνα ἢ τὸ λεγόμενον, ὁμώνυμα εἰσὶ τὰ πράγματα, ἢ αἱ φύσεις, ἂν τ' ὄνομα κοινὸν, καὶ τὰ ἕξης. τὸ δὲ ὄνομα διχῶς ἐκλαμβάνεται, τότε ἀντιδιασελλόμενον τῆς ῥήματι, ὅπερ ὄνομα κυρίως λέγεται, καὶ πᾶσα λέξις ἐν ἢ ἄρθρον. τί προτεθεῖν, οἷον τὸ ποιεῖν, τὸ ἔχειν, καὶ τὰ ὅμοια. ἐνταῦθα μὲν οὐδ' ὄνομα συγκεχυμένον καὶ αὐτὶ ῥήματος ἐννοεῖται. οὐ μόνον γὰρ ἐπὶ ὀνομάτων, ἀλλὰ ἐπὶ ῥημάτων θεωρεῖται ἡ ὁμωνυμία. ὡς τὸ ἔχω, ὅπερ σημαίνει, καὶ τὸ δύναιμαι, καὶ τὸ κέκτημαι, καὶ τὸ ἐρῶ, καὶ ἄλλα. ἐν πληθυντικῶ δὲ ἀριθμῶ ἐρίζεται τὰ ὁμώνυμα, ὅτι οὐδὲν αὐτὸ ἑαυτῆς ὁμώνυμον λέγεται, ἀλλὰ πρὸς ἕτερον, ὃ κοινωνεῖ τοῦ ὀνόματος. ὅτι ἐν καὶ ταυτὸ ἢ περ εἰς ἐν αὐτὸ πρὸς ἑαυτὸ, οὐδ' ὁμώνυμον λέγοιτ' αὐτῷ, οὔτε Συναίνυμον, ἀλλὰ πρὸς ἕτερον.